

**Po utvrdama Babonića – gospodara Banije (13. i 14. stoljeće)
nedjelja, 27. rujna 2015.**

Što ćemo obići?

Iako je u naslovu izleta naveden izraz „utvrde“, riječ je ustvari o „burgovima“, kastrumima ili starim gradovima ovog slavnog roda Babonića /Blagajskih/ koji su smješteni na Baniji. Dakle, to su građevine koje su toj plemićkoj obitelji služili kao dom, za stanovanje, kao upravno središte iz kojih se upravljalo posjedima, ali i kao zaštita od mogućih napadača. Na žalost, ovaj je prostor bio uvijek bremenit ratnim razaranjima pa su ostaci ovih starih zdanja na Baniji puno lošije sačuvani nego drugdje u Hrvatskoj. Ali to ne znači da im je važnost i uloga bila manja. Naprotiv, još uvijek nismo svjesni na kojem povijesnom prostoru živimo i što smo sve u njegovu upoznavanju propustili.

Bruvno

Rijetki istraživači na putu ka utvrdi

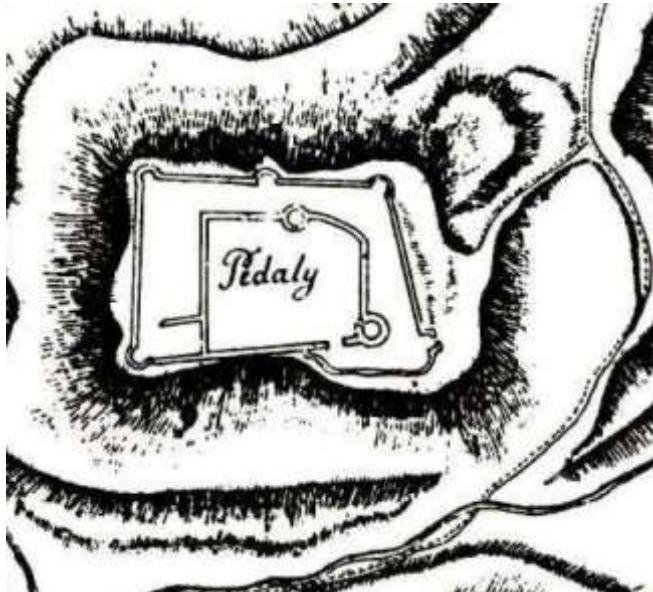
Bruvno je lokalitet koji je javnosti gotovo nepoznat. Nalazi se uz cestu Glina – Dvor, nasuprot odvojka puta za selo Brubno. Prvi puta se spominje u početkom 14. stoljeća da bi u drugoj polovici 15. Stoljeća, u vrijeme sve veće turske opasnosti, postao centar zrinskih i pounjskih posjeda obitelji Babonić. Utvrđeni grad podignut je na uzvisini iznad puta kroz dolinu potoka Maje koji je spajao Pounje s prostorom Pokuplja , a ispod same utvrde bilo je značajno naselje s crkvom. U vremenu stalnih prodora Osmanlija grad se proširuje i dodatno utvrđuje. Iako opasanu s više obrambenih zidova i lociranu na pogodnom mjestu, Babonići su utvrdi sredinom 16. stoljeća prepustili novim braniocima, hrvatskom banu i kralju. Bobonići više nikada nisu vratili vlasništvo nad tim posjedom. U vrijeme osmanskog osvajanja Zrina, Gvozdanskog, Bojne i drugih dijelova Zrinske gore sve do Svračice, pao je i utvrđeni grad Bruvno u turske ruke.

Pedalj

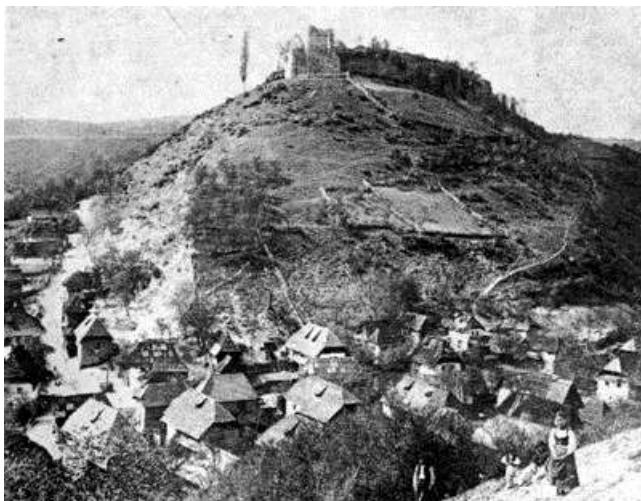
Pedalj grad danas

Ime ovog toponima prvi puta se spominje 1287. godine kada su Babonići kupili posjede Stupnicu i Pedalj. Već početkom 14. stoljeća spominje se stari grad Pedalj koji uskoro postaje i središte njihovih posjeda u Pounju, ali ne zadugo. U vrijeme dolaska Šubića/Zrinskih na Baniju, Babonići prodaju svoja imanja uz Unu, a time i Pedalj pa on uskoro dolazi u vlasništvo Zrinskih koji ga zajedno sa drugim svojim posjedima gube u turskoj navalji. Godine 1563. krajška obrana sama ruši zidine grada da ne bi poslužile Osmanlijama kao njihovo uporište, a tek u 17. stoljeću Pedalj ponovo dolazi pod vlast hrvatskog bana. Za ovu utvrdu se može reći da je bila jedna od najprostranijih građevina na području Zrinske gore. Danas je vidljiv njezin vršni dio, a slično Bruvnu i ovu bi građevinu trebalo bar očistiti od granja i zaustaviti njezino propadanja.

Tlocrt grada Pedlja

Zrin

Zrin prije 1941. i danas

Ovaj lokalitet je najpoznatiji po rodu Zrinskih koji je ustvari i dobio ime upravo po ovom starom gradu. Zrin se prvi puta spominje krajem 13. stoljeća kao posjed roda Babonića kojem su oni postali vlasnici negdje u drugoj polovici 13. stoljeća. Iz ovog utvrđenog grada Babonići su vršili i bansku vlast, dakle upravljali hrvatskim zemljama sve do mora. U to vrijeme ispod same feudalne utvrde bilo je značajno naselje sa crkvom i vlastitom župom. Ovaj posjed nije dugo ostao u rukama Babonića jer je nakon prodaje i raznih transakcija on pripao jednoj drugoj velikoj porodici – Šubićima. Bilo je to 1347. godine. Banija je dobila nove gospodare – Zrinske.